

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 3268
Warszawa, 20 lutego 2019 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zasadach wykonywania pracy w placówkach handlowych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Paulinę Hennig-Kłoskę.

(-) Barbara Dolniak; (-) Paulina Hennig-Kłoska; (-) Ewa Lieder;
(-) Radosław Lubczyk; (-) Katarzyna Lubnauer; (-) Jerzy Meysztowicz;
(-) Krzysztof Mieszkowski; (-) Mirosław Pampuch; (-) Jacek Protasiewicz;
(-) Paweł Pudłowski; (-) Monika Rosa; (-) Marek Ruciński; (-) Mirosław Suchoń; (-) Adam Szłapka; (-) Witold Zembaczyński.

U S T A W A

z dnia ... 2019 r.

o zasadach wykonywania pracy w placówkach handlowych¹⁾

Art. 1. Ustawa określa zasady wykonywania pracy w placówkach handlowych.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) placówce handlowej – należy przez to rozumieć placówkę handlową w rozumieniu art. 151^{9a} § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy;
- 2) pracownikowi – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną w placówce handlowej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, a także osobę skierowaną do wykonywania w placówce handlowej pracy tymczasowej na podstawie umowy o pracę, zgodnie z przepisami o zatrudnianiu pracowników tymczasowych;
- 3) wykonawcy – należy przez to rozumieć osobę fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej, wykonującą w placówce handlowej pracę na podstawie umowy prawa cywilnego, a także osobę skierowaną do wykonywania w placówce handlowej pracy tymczasowej na podstawie umowy prawa cywilnego, zgodnie z przepisami o zatrudnianiu pracowników tymczasowych;

Art. 3. 1. Pracownik pracujący w niedzielę w placówce handlowej powinien korzystać co najmniej dwa razy na 4 tygodnie z niedzieli wolnej od pracy.

2. Wykonawca wykonujący pracę w niedzielę w placówce handlowej powinien korzystać co najmniej dwa razy na 4 tygodnie z niedzieli wolnej od pracy.

3. Przepis ust. 1 nie dotyczy pracownika zatrudnionego w systemie czasu pracy, o którym mowa a w art. 144. ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Art. 4. Kto wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 3 nie udziela przysługującej pracownikowi lub nie zapewnia wykonawcy niedzieli wolnej od pracy podlega karze grzywny w wysokości od 1000 do 30 000 zł.

¹ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 13 kwietnia 2017 r. o Państwowej Inspekcji Pracy oraz ustawę z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz w niektóre inne dni.

Art. 5. W sprawach o wykroczenia, o których mowa w art. 4 orzeka się na podstawie wniosku pochodzącego od inspektora pracy, w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

Art. 6. W ustawie z dnia 13 kwietnia 2017 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 623, 1338, 2215 i 2282) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 w ust. 1 po pkt 15b dodaje się pkt 15c w brzmieniu:

„15c) kontrola spełniania obowiązków, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o zasadach wykonywania pracy w placówkach handlowych”;

2) w art. 13 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) przedsiębiorcy, do których zastosowanie mają przepisy ustawy o zasadach wykonywania pracy w placówkach handlowych”;

3) w art. 24 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Inspektorzy pracy są uprawnieni do przeprowadzania, bez uprzedzenia i o każdej porze dnia i nocy, kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy, w szczególności stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, kontroli przestrzegania przepisów dotyczących legalności zatrudnienia w zakresie, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 i 4, oraz kontroli wypłacania wynagrodzenia w wysokości wynikającej z wysokości minimalnej stawki godzinowej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz kontroli spełniania obowiązków, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o przywróceniu handlu w niedzielę”.

Art. 7. Traci moc ustawa z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2018 r. poz. 305 i 650).

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie dnia 1 marca 2019 roku.

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel wydania ustawy

Ustawa ma na celu uchylenie zakazu handlu w niedzielę wprowadzonego na mocy ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni oraz wszystkich negatywnych skutków gospodarczych, które zakaz ten przyniósł.

Jednocześnie, w celu lepszej realizacji pierwotnych intencji projektodawców ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, ustawa gwarantuje osobom zatrudnionym w handlu przynajmniej dwie wolne od pracy niedziele w ciągu miesiąca, co będzie miało pozytywny wpływ na ich życie prywatne i rodzinne, nie wywołując jednak negatywnych skutków dla przedsiębiorców i gospodarki.

Przedstawiony projekt ustawy umożliwi placówkom handlowym prowadzenie działalności handlowej we wszystkie dni tygodnia przy jednoczesnym zobowiązaniu ich do zapewnienia pracownikom możliwości wypoczynku w przynajmniej dwie niedziele miesiąca (jest to możliwe z pomocą odpowiedniego planowania grafiku pracy poszczególnych pracowników). Nie wymusza więc zamknięcia lokali handlowych oraz nie zakazuje pracy w niedzielę osobom godzącym się na nią z powodu preferencji osobistych. Nie jest też próbą paternalistycznej ingerencji państwa w prywatne decyzje konsumentów dotyczące preferowanego dnia zakupów – obywatele mający potrzebę zrobienia zakupów w niedzielę wciąż będą mogli to zrobić.

II. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Na mocy ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, wprowadzono zakaz handlu w niedzielę, najpierw obejmujący dwie niedziele w miesiącu, a następnie - kolejno wszystkie niedziele poza ostatnią w miesiącu i od 2020 r. wszystkie.

Zakaz spowodował liczne negatywne skutki i spotyka się z coraz większym sprzeciwem społecznym. Zgodnie z raportem przygotowanym przez Biuro Analiz Sejmowych, wbrew deklarowanej intencji ustawy zakaz nie poprawił kondycji drobnych sklepów. Sprzedaż wzrosła w największym stopniu na stacjach benzynowych i w dyskontach, zmalała natomiast w małych sklepach: sprzedaż w małych sklepach spadła o 1 procent, a w sklepach średnich i dyskontach wzrosła nawet o 7-8 procent. Jednak najbardziej skorzystały stacje benzynowe, na których obroty podniosły się o 13 procent.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców informuje, że w roku 2018, wskutek wprowadzenia zakazu handlu w niedzielę, mogło upaść nawet ponad 15 tysięcy małych sklepów. Jest to spowodowane strategią marketingową dużych sieci handlowych, które

w piątek i sobotę oferują ogromne promocje, a skuszeni nimi konsumenci robią zakupy na zapas przez co w niedzielę nie odwiedzają małych sklepów. Negatywne skutki ekonomiczne mogą się pogłębiać. Firma Euromonitor International opublikowała szacunki, z których wynika, że w 2019 roku z rynku może zniknąć dalsze 5,2 tys. małych sklepów. Przybędzie natomiast tych dużych i supermarketów w liczbie ok 2 tys.

Nie tylko dane ekonomiczne, ale też informacje o poparciu społecznym dla zakazu podważają sens dalszego obowiązywania przepisów w obecnym kształcie. Z analizy Biura Analiz Sejmowych wynika, że zdecydowanymi przeciwnikami zakazu handlu w niedzielę jest 44 procent kupujących. Tylko 14 procent chce wszystkich niedziel bez handlu.

Te dane są potwierdzane także w innych źródłach. Badanie firmy Maison & Partners przeprowadzonego na zlecenie Związku Przedsiębiorców i Pracodawców wykazało, że 71 proc. ankietowanych uznaje zakaz handlu za naruszanie ich swobody konsumenckiej i sprzeciwia się sytuacji w której państwo ustala, jak obywatele spędzają niedziele. Niemal całkowity zakaz handlu w niedziele, który ma wejść w życie w 2020 roku, negatywnie oceniło 65 proc. respondentów. Najwięcej przeciwników ograniczenia handlu było wśród osób w małych miastach (do 20 tys. mieszkańców).

III. Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Niniejsza ustawa wprowadza do obiegu prawnego przepisy uszczegóławiające art. 151 Kodeksu pracy – daje osobom zatrudnionym w placówkach handlowych prawo do co najmniej dwóch wolnych niedziel w miesiącu, osiągając w ten sposób cel zakładany w projekcie uchwalonym wcześniej przez Sejm, lecz nie wymuszając zamknięcia sklepów. To samo prawo nadane jest osobom wykonującym pracę w placówkach handlowych w oparciu o umowy cywilnoprawne (w celu uniemożliwienia obchodzenia przepisów).

Zaproponowane przepisy stwarzają natomiast możliwość pracy w placówce handlowej (w oparciu o umowę o pracę) osobom, które dobrowolnie godzą się na pracę tylko w sobotę, niedzielę oraz inny dzień tygodnia (w sposób zbliżony do art. 144 Kodeksu pracy).

Pozostałe artykuły zawierają wykaz definicji wykorzystywanych w akcie prawnym, sankcje za nieprzestrzeganie prawa oraz przepisy umożliwiające Państwowej Inspekcji Pracy egzekwowanie przepisów wprowadzanych proponowaną ustawą.

Projekt uchyla także w całości ustawę z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni.

IV. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

1. Skutki społeczne

Niniejszy projekt gwarantuje dwie wolne niedziele w okresie 4 tygodni dla pracowników sektora handlowego. Efektem realizacji proponowanego rozwiązania jest osiągnięcie gwarancji dwóch wolnych niedziel w tygodniu pracującym, przy czym przepisy nie grożą ponoszeniem negatywnych konsekwencji gospodarczych i społecznych, jakie niesie za sobą wprowadzenie zakazu handlu w niedzielę. Gwarancja zapewnienia dwóch wolnych niedziel w ramach elastycznego grafiku, realizuje postulat zapewnienia pracownikom handlu wolnych dni, aby mogli spędzać więcej czasu zgodnie z własnymi intencjami.

2. Skutki gospodarcze

Proponowane rozwiązanie pozwoli w pewnym zakresie zniwelować negatywne skutki gospodarcze omówione wcześniej: masowe bankructwa i znikanie małych sklepów, upadek krajowej przedsiębiorczości na rzecz dużych, z reguły zagranicznych sieci handlowych oraz spadek dochodów podatkowych. Skutki gospodarcze zaproponowanego rozwiązania będą więc pozytywne.

3. Skutki finansowe

Proponowane rozwiązanie przywraca ciągłość prowadzenia działalności handlowej, co również przekłada się na codzienne wpływy do budżetu z tytułu opodatkowania handlu. Należy zaznaczyć, że wpływy z handlu są podstawą wpływów z VAT. Budżet państwa opiera się na podatku VAT, wraz z akcyzą stanowi 2/3 wartości całościowych wpływów do budżetu państwa. Ustawa będzie więc mieć pozytywne skutki fiskalne i budżetowe.

4. Skutki prawne

Niniejszy projekt wprowadza zmiany w ustawie z dnia 13 kwietnia 2017 r. o Państwowej Inspekcji Pracy i uchyla przepisy dotyczące zakazu handlu w niedzielę.

V. Wpływu projektu ustawy na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców

Projekt będzie mieć bardzo korzystny wpływ na działalność mikro- oraz małych i średnich przedsiębiorców. Małe sklepy przestaną masowo upadać ze względu na ukształtowanie rynku i zwyczajów konsumenckich w sposób skrajnie niekorzystny dla nich. Konsumenci będą mogli znów robić zakupy wtedy, kiedy jest to dla nich wygodne, co również przyniesie korzyści w branżach powiązanych z handlem - np. restauracyjną.

VI. Źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Zmiana prawa nie będzie generować dodatkowych wydatków dla budżetu. Wręcz przeciwnie, przywrócenie handlu w niedzielę może przynieść dodatkowe dochody podatkowe związane ze wzrostem obrotów małych sklepów.

VII. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

Projekt nie zakłada wydania ani modyfikacji żadnych aktów wykonawczych.

VIII. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 27 lutego 2019 r.

BAS-WAPM-358/19

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zasadach wykonywania pracy w placówkach handlowych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Paulina Hennig-Kłoska)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zmierza do zniesienia zakazu handlu w niedziele wprowadzonego przez ustawę z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2018 r. poz. 305, ze zm.) oraz do nowego uregulowania zasad wykonywania pracy w placówkach handlowych. Zgodnie z projektem pracownik pracujący w niedzielę w placówce handlowej powinien korzystać co najmniej dwa razy na cztery tygodnie z niedzieli wolnej od pracy. To samo uprawnienie ma przysługiwać osobom wykonującym w placówkach handlowych pracę na podstawie prawa cywilnego, a także osobom skierowanym do wykonywania w placówce handlowej pracy tymczasowej na podstawie umowy prawa cywilnego, zgodnie z przepisami o zatrudnianiu pracowników tymczasowych. Powyższa regulacja ma nie dotyczyć pracowników zatrudnionych w systemie czasu pracy, o którym mowa w art. 144 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, ze zm.)¹. Naruszanie przewidzianych w projekcie uprawnień pracowniczych zagrożone byłoby sankcją grzywny.

Projekt przewiduje nowelizację ustawy z dnia 13 kwietnia 2017 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 623, ze zm.) oraz utratę mocy przez ustawę o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni. Ustawa ma wejść w życie 1 marca 2019 r.

¹ Zgodnie z art. 144 Kodeksu pracy, na pisemny wniosek pracownika może być do niego stosowany system czasu pracy, w którym praca jest świadczona wyłącznie w piątki, soboty, niedziele i święta.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Prawo UE nie zawiera przepisów bezpośrednio dotyczących pracy w handlu w niedziele. Problematyka ta jest jednak objęta jego zakresem, gdyż wchodzi w zakres traktatowych przepisów dotyczących czasu pracy.

Zgodnie z art. 5 dyrektywy 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 4 listopada 2003 r. dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy (Dz. Urz. WE L 299 z 18.11.2003 r. s. 9, Dz. Urz. Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5 tom 4, s. 381) (dalej: dyrektywa nr 2003/88/WE) państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby każdy pracownik był uprawniony, w okresie siedmiodniowym, do minimalnego nieprzerwanego okresu odpoczynku w wymiarze 24 godzin oraz do odpoczynku dobowego w wymiarze 11 godzin. Dyrektywa ta nie reguluje bezpośrednio problematyki pracy w niedziele.

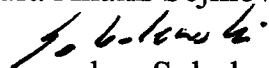
3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy art. 5 dyrektywy nr 2003/88/WE zostały implementowane do prawa polskiego przez art. 133 § 1 Kodeksu pracy, w myśl którego pracownikowi przysługuje, w każdym tygodniu, prawo do co najmniej 35 godzin nieprzerwanego odpoczynku, obejmującego co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku dobowego.

Proponowane przepisy nie wpłyną na stopień implementacji art. 5 dyrektywy nr 2003/88/WE w zakresie tygodniowego, nieprzerwanego odpoczynku od pracy.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania pracy w placówkach handlowych nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 27 lutego 2019 r.

BAS-WAPM-359/19

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania pracy w placówkach handlowych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Paulina Hennig-Kloska) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

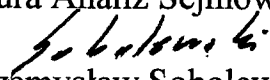
Projekt zmierza do zniesienia zakazu handlu w niedziele wprowadzonego przez ustawę z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2018 r. poz. 305, ze zm.) oraz do nowego uregulowania zasad wykonywania pracy w placówkach handlowych. Zgodnie z projektem pracownik pracujący w niedzielę w placówce handlowej powinien korzystać co najmniej dwa razy na cztery tygodnie z niedzieli wolnej od pracy. To samo uprawnienie ma przysługiwać osobom wykonującym w placówkach handlowych pracę na podstawie prawa cywilnego, a także osobom skierowanym do wykonywania w placówce handlowej pracy tymczasowej na podstawie umowy prawa cywilnego, zgodnie z przepisami o zatrudnianiu pracowników tymczasowych. Powyższa regulacja ma nie dotyczyć pracowników zatrudnionych w systemie czasu pracy, o którym mowa w art. 144 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, ze zm.)¹. Naruszanie przewidzianych w projekcie uprawnień pracowniczych zagrożone byłoby sankcją grzywny.

Projekt przewiduje nowelizację ustawy z dnia 13 kwietnia 2017 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 623, ze zm.) oraz utratę mocy przez ustawę o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

¹ Zgodnie z art. 144 Kodeksu pracy, na pisemny wniosek pracownika może być do niego stosowany system czasu pracy, w którym praca jest świadczona wyłącznie w piątki, soboty, niedziele i święta..

Poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania handlu w placówkach handlowych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski